

Reģionu komitejas atzinums par tematu “Eiropas Parlamenta rezolūcija par minoritāšu aizsardzību un diskriminācijas novēršanas politiku paplašinātajā Eiropā”

(2006/C 229/09)

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2005. gada 8. jūnija lēmumu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta ceturto daļu apspriesties ar Reģionu komiteju minētajā jautājumā,

ņemot vērā tās Biroja 2005. gada 11. oktobra lēmumu uzdot Konstitucionālo lietu un Eiropas pārvaldības komisijai izstrādāt atzinumu par minēto tematu;

ņemot vērā Eiropas Parlamenta Rezolūciju par minoritāšu aizsardzību un diskriminācijas novēršanas politiku paplašinātajā Eiropā, T6-0228/2005;

ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 6. pantu un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 13. pantu;

ņemot vērā 2004. gada 29. oktobrī parakstīto Eiropas Konstitucionālo līgumu un jo sevišķi tā II daļu — Pamattiesību hartu;

ņemot vērā Direktīvas Nr. 2000/43/EK un 2000/78/EK par vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības ieviešanu un vispārējas sistēmas vienādi attieksmei pret nodarbinātību un profesiju izveidošanu;

ņemot vērā tās atzinumu par Komisijas paziņojumu Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par tematu “Nediskriminācija un iespēju vienlīdzība visiem — pamatstratēģija” KOM(2005) 224 galīgā red. un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par tematu “Eiropas gads (2007) par iespēju vienlīdzību visiem — ceļā uz taisnīgu sabiedrību” KOM(2005) 225 galīgā red. — 2005/0107 (COD) (*CdR 226/2005 fin*);

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūciju par homofobiju Eiropā (*RSP/2005/2666*),

ņemot vērā tās atzinumu par tematu “Zaļā grāmata par līdztiesību un diskriminācijas apkarošanu paplašinātajā Eiropas Savienībā” KOM(2004) 379 galīgā red. (*CdR 241/2004 fin*)⁽¹⁾;

ņemot vērā ES neatkarīgo ekspertu pamattiesību jomā tīkla 3. tematiskajos komentāros — “Minoritāšu aizsardzību Eiropas Savienībā ieteikumus” publicētos ieteikumus;

ņemot vērā Eiropas Rasisma un ksenofobijas uzraudzības centra (*EUMC*) ziņojumus par imigrantu, minoritāšu un jo sevišķi romu stāvokli;

ņemot vērā atzinuma projektu (*CdR 53/2006 rev. 1*), ko vienbalsīgi 2006. gada 7. aprīlī pieņēma tās Konstitucionālo lietu un Eiropas pārvaldības un brīvības, drošības un tiesiskuma telpas komisija (ziņotāji: Mariboras mērs *Sovič* kgs, Bavārijas Valsts sekretārs, Bavārijas Federālās kancelejas vadītājs *Sinner* kgs);

- 1) **tā kā** pamattiesību ievērošana, kultūras un valodas daudzveidība ir fundamentālas Eiropas vērtības, kas ir jāsaģlabā visos Eiropas Savienības reģionos, un ir Reģionu komitejas prioritāte;
- 2) **tā kā** visas uz dzimumu, rases vai etnisko izcelsmi, reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai dzimumorientāciju balstītas diskriminācijas formas ir jāizskauž vienādi intensīvi, atgādinot, ka visi iedzīvotāji padara Eiropu bagātāku;

⁽¹⁾ OV C 71, 22.03.2005., 62. lpp.

- 3) **tā kā** pastāv atšķirība starp minoritāšu aizsardzību un nediskriminācijas politiku, vienlīdzīga attieksme ir visu pilsoņu pamattiesība, nevis privilēģija;
- 4) **tā kā** tās ir ikvienas personas tiesības būt atšķirīgam, un tolerancei un cieņai ir jābūt vispārējai attieksmei dzīvē — tai ir jābūt abpusējai, nevis labvēlībai, kas pienākas vieniem, bet nepienākas citiem;
- 5) **tā kā** vietējām pašvaldībām ir nozīmīga loma pamattiesību uz pulcēšanās brīvību nodrošināšanā;
- 6) **tā kā** vietējo pašvaldību amatpersonām ir īpašs pienākums rādīt labu piemēru un veicināt labu praksi;
- 7) **tā kā** vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir ievērojama kompetence jautājumos, kas skar valsts arhīvus, izglītību, policiju, mājokļus un sociālo palīdzību, bez kuriem pamattiesību aizsardzība nebūtu iespējama;
- 8) **tā kā** Reģionu komiteja pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma uzsāka paraugprakses vietējā un reģionālajā līmenī apkopošanu un tādējādi vēlas būtiski uzlabot minoritāšu aizsardzību un nediskriminācijas politikas īstenošanu;

tās 65. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 14. un 15. jūnijā (2006. gada 15. jūnija sēdē), vienbalsīgi pieņēma šādu atzinumu.

Reģionu komiteja

kumus reģionālajā un vietējā līmenī, var netieši palīdzēt novērst vardarbīgu ekstrēmismu, un ka īpaša uzmanība ir jāpievērš pilsētu geto dzīvojošiem jauniem cilvēkiem;

1. Vispārīgas piezīmes.

1.1 **atzinīgi vērtē** Eiropas Parlamenta rezolūciju un **piekrīt** tā viedoklim, ka nediskriminācijas politikas īstenošana dalībvalstīs ir neapmierinoša; tomēr **atzīst**, ka, kaut arī īstenošanas līmenis atsevišķās dalībvalstīs atšķiras, jo dažas no tām ir proaktīvākas nekā pārējās; Eiropas Savienība, tās dalībvalstis, kā arī reģionālās un vietējās pašvaldības jau ir sastādījušas visaptverošu paraugpraksu sarakstu;

1.2 **piekrīt** Eiropas Parlamenta viedoklim, ka dažādās dalībvalstu vietējo un reģionālo pašvaldību un valsts iestādes varētu labāk koordinēt pasākumus, lai novērstu visas uz dzimumu, rases vai etnisko izcelsmi, reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai dzimumorientāciju balstītās diskriminācijas formas, ieskaitot antisemitismu un uzbrukumus minoritāšu grupām, jo sevišķi romiem;

1.3 **atzīst to**, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jārisina divējāds uzdevums — no vienas puses, vietējās reģionālās pašvaldību vadības ir pašas atbildīgas par diskriminējošas prakses apkarošanu un vienlīdzības ievērošanu individuālo, ekonomisko un sociālo tiesību piešķiršanā, bet no otras puses — tām ir aktīvi jānodrošina, lai pēc iespējas vairāk ievērotu pamattiesības, ieskaitot minoritāšu tiesības;

1.4 **uzsver**, ka vietējo pašvaldību īstenotā politika un noteikumi nedrīkst būt diskriminējoši nedz normatīvo aktu, nedz faktiskās rīcības līmenī, kā arī, ka tiem ir jāveicina sociālā, ekonomiskā un politiskā integrācija;

1.5 **atzīst**, ka nabadzība, sociālā atstumtība un getoizācija var izraisīt ekstrēmismu un tāpēc **uzskata**, ka efektīva integrācijas politika, ieskaitot izglītības un mājokļu politikas pasākumus

1.6 **norāda**, ka vairākās pilsētās, pašvaldībās un reģionos tiek veikti pozitīvi pasākumi minoritāšu pārstāvju aizsardzībai, kas ir balstīti uz daudz kultūru sabiedrības principu un Eiropas Savienības bagātības un dažādības apziņu; līdz ar to **pieļāvā**, ņemot vērā tās locekļu apkopotos piemērus un sākotnējo nepilnīgo vietējā un reģionālā līmenī izstrādāto paraugpraksu sarakstu, kas ir pievienots šim atzinumam;

2. Viedokļi un rekomendācijas.

2.1 *Dažādības un starpkultūru dialoga veicināšana — decentralizēti pasākumi.*

2.1.1 **uzskata**, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām būtu jādod savs ieguldījums un papildu vērtība cīņā pret rasismu, antisemitismu, islamofobiju, ksenofobiju, homofobiju un uzbrukumiem minoritāšu grupām, jo sevišķi romiem un trešo valstu pilsoņiem, iedzīvotājiem vistuvākajā līmenī veicinot dažādību un īstenojot principu, ka dažādība veicina sabiedrības labklājību;

2.1.2 **ierosina** vietējām un reģionālajām pašvaldībām veikt atbilstošus, decentralizētus pasākumus, lai uzlabotu minoritāšu tiesību aizsardzību, kā arī novērstu rasismu un ksenofobiju Eiropas pilsētās un reģionos, piemēram:

- reģionālo un vietējo nediskriminācijas biroju, kuru uzdevums būtu uzraudzīt un reģistrēt no diskriminācijas cietušo iedzīvotāju grupu pārstāvju sūdzības, izveide;
- pamatinformācijas par minoritāšu stāvokli un nediskriminācijas politiku plašākai sabiedrībai izplatīšana;

- pilsētu, vietējo un reģionālo pašvaldību oficiālo pārstāvju veikta paraugpraksi publiskošana;
- “EuropeDirect” kontaktpunktu minoritāšu tiesību aizsardzības un nediskriminācijas pasākumu veicināšanai darbības aktīvizēšana;
- pasākumu un svētku ar mērķi tuvināt vienā rajonā dzīvojošas dažādas kultūras, tradīcijas un valodu grupas organizēšana;
- vietējām un reģionālajām pārvaldēm, skolotājiem un žurnālistiem domātas apmācības programmas, lai veicinātu nediskrimināciju un vienādu attieksmi pret visiem iedzīvotājiem;
- tieša minoritāšu pārstāvju kontakta izveidošana ar tiem pārvaldes dienestiem, kuru darbības jomās ir iespējama diskriminējoša attieksme;

2.1.3 **pievienojas** Parlamenta nostājai raksturot romu stāvokli kā īpaši satraucošu; un tāpēc **uzskata**, ka, ņemot vērā romu kopienas lielumu un īpatnības, tai ir nepieciešama īpaša aizsardzība;

2.1.4 **uzskata**, ka romu integrācija ir reģionālo un vietējo pašvaldību nozīmīgs uzdevums, un **aicina** Eiropas Savienības iestādes, valstu valdības un vietējās un reģionālās pašvaldības izveidot kopēju, integrētu un decentralizētu pieeju, lai veicinātu politisko, sociālo un ekonomisko integrāciju un vienlaikus sekmētu cieņu pret dažādību un toleranci. Šajā sakarā vietējā un reģionālā līmenī **ierosina** veikt šādus pasākumus:

- izstrādāt elastīgas izglītības stratēģijas ar mērķi cik vien iespējams palielināt integrācijas iespējas;
- paraugprakses apmaiņa starp tām pilsētām un reģioniem, kuros dzīvo romu kopiena;
- kultūras pasākumu, kuru mērķis ir popularizēt romu kultūras mantojumu un tradīcijas, finansēšana;

2.1.5 **uzsver** dialoga starp reliģiskām un etniskām grupām reģionālajā un vietējā līmenī, kura mērķis ir ekstrēmisma un segregācijas novēršana, un kas tādejādi varētu veicināt kopēju sapratni par Eiropas sabiedrību vienlīdzību un daudzveidību, nozīmīgumu;

2.1.6 **atbalsta** Parlamenta nostāju, ka homofobija Eiropā izraisa īpašas bažas, jo sevišķi attiecībā uz “virkni satraucošu notikumu, kas nesēn notikuši vairākās dalībvalstīs”;

2.2 Vienādas attieksmes standartu un plānu izmantošana un veicināšana.

2.2.1 **uzskata**, ka nolūkā sasniegt vienlīdzības standartu ieviešanu pakalpojumu sniegšanā, vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāapsver politikas mērķu un rādītāju, kas palīdzētu noteikt politikas īstenošanas virzību, izstrāde, un **vēlas** piedalīties šādu rādītāju izstrādē;

2.2.2 **atzīst**, ka vienādas attieksmes standartos un plānos, kuru mērķis ir kopienu vienlīdzības stratēģijas izveide, kā arī rasu, dzimumu, cilvēku ar ierobežotām fiziskām spējām un atšķirīgu seksuālo orientāciju vienlīdzība, būs vairāk uzsvērts vienādas attieksmes un vienādu iespēju saņemšanai vietējās pārvaldes sniegtos pakalpojumus un vienādu iespēju iegūt darbu (kas izveidoti kā līdzeklis, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu ietvert dzimuma, rases un invaliditātes jautājumus pašvaldības politikā un praksē visos līmeņos) svarīgums.

2.2.3 **uzskata**, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, izmantojot šādas jau apzinātās paraugprakses, ir jāsniedz augstas kvalitātes visiem pieejami vietējie pakalpojumi, kas atbilstu dažādu vienas pilsētas apkaimju un kopienu vajadzībām un nodrošinātu pamatu kopienas kohēzijai un ilgtspējībai:

- tiesiskā palīdzība konsultāciju par personu individuālo statusu veidā;
- kopienas uzņemšanas centru finansēšana;
- integrācijas foruma ar publiskām diskusijām lielākas saskarsmes starp pilsoņiem/pastāvīgiem iedzīvotājiem un jaunpieņētajiem veicināšanai izveide;
- konsultatīvo struktūru diskriminācijas novēršanai un īpašo par diskrimināciju uz rases un dzimuma pamata atbildīgo padomnieku struktūru ieviešana;

2.3 Iespējas mācīties valodu, iegūt izglītību un iekļauties darba tirgū.

2.3.1 **norāda**, ka izglītība ir pamatlīdzeklis minoritāšu integrācijai to valstu sociālajā un politiskajā dzīvē, kurās minoritāšu pārstāvji dzīvo, kā arī tolerances un dažādības ieviešanas ieaudzīnāšanai un ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām šajā jomā ir liela nozīme;

2.3.2 pievienojoties Eiropas Parlamenta viedoklim, **aicina** dalībvalstis darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu bēgļu, patvēruma meklētāju un imigrantu bērnu efektīvu integrāciju šo valstu izglītības sistēmā. Valsts varas iestādēm ir jāpalīdz nodrošināt, lai minoritāšu pārstāvjiem būtu visas iespējas iegūt veiksmīgai integrācijai vajadzīgās valodu zināšanas;

2.3.3 **uzsver** to, ka tās kopienas, kurā minoritāte dzīvo, oficiālās valodas pietiekama apguve palielina efektīvas integrācijas izredzes un uzskata, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām vajadzētu to kompetences ietvaros un iespēju robežās nodrošināt integrācijas programmas, tostarp piedāvājot bezmaksas izvēles kursus oficiālajās valodās — arī bērnudārzos;

2.3.4 **pauž bažas** par jauniešu bezdarba augstā līmeņa nomācošo iespaidu un **iesaka** izmantot pozitīvus pasākumus — it īpaši attiecībā uz nelabvēlīgākā stāvoklī esošu personu grupām;

2.3.5 **ierosina** izmantot locekļu sadarbības tīklu, lai atbalstītu:

- minoritāšu pārstāvju praksi pašvaldību iestādēs;
- stipendiju sistēmu etnisko minoritāšu labākajiem skolniekiem vai jebkādām citām nelabvēlīgākā stāvoklī esošām grupām;
- speciālas valodas apguves programmas imigrantu bērniem;

2.3.6 **atzīmē** reģionālā un vietējā līmenī esošās paraugprakses izglītības un darba tirgus pieejamības jomā, piemēram:

- bērnu uzņemšana valsts skolās neatkarīgi no valsts piederības;
- ikvienam brīvi pieejama, pašvaldību nodrošināta valodas apmācība;
- saskaņā ar mūžizglītības principu vienādu iespēju iegūt izglītību nodrošināšana arī invalīdiem, personām, kam nav Eiropas Savienības pilsonības un vecāka gadagājuma cilvēkiem;
- izglītības projekti diskriminācijas novēršanai;
- minoritātes valodā piedāvāti kursi;
- virtuāls integrācijas politikas birojs;
- vietējā nodarbinātības dienesta līmenī veicami pasākumi diskriminācijas novēršanai nodarbinātības jomā, piemēram, nosūtīt darba devējam anonīmas ziņas par darba meklētāju, nenorādot darba pieteikuma iesniedzēju uzvārdus;

2.4 *Iespējas saņemt sociālo mājokli un sabiedriskās nozīmes pakalpojumus.*

2.4.1 **aicina** dalībvalstis izveidot valsts līmeņa datubāzi vai par mājokļu politiku atbildīgām pašvaldību iestādēm domātas valsts paraugpraksi vadlīnijas, lai tās spētu sistemātiski un precīzi ievākt datus par imigrantu un etnisko minoritāšu mājokļiem;

2.4.2 **aicina** vietējās un reģionālās pašvaldības pielikt vēl lielākas pūles, lai nodrošinātu nediskriminācijas pasākumu veikšanu, cita starpā:

- piešķirot pašvaldību mājokļus ģimenēm neatkarīgi no to valsts piederības un tautības;
- izvairoties no segregācijas mājokļu saņemšanā un, ja nepieciešams, izmantojot pozitīvu diskrimināciju;
- izveidojot rīcības plānus vietējā un reģionālā līmenī, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas saņemt mājokļus;

2.4.3 **uzsver** vietējo un reģionālo pašvaldību paraugprakses, kuru mērķis ir nodrošināt visiem iedzīvotājiem vienlīdzīgas iespējas saņemt mājokļus un sabiedriskās nozīmes pakalpojumus, piemēram:

- nodrošinot tehniskas un tiesiskas garantijas un apdrošināšanas polises visām iedzīvotāju grupām;

— piešķirot komunālos dzīvokļus imigrantiem un trešo valstu pilsoņiem;

- izveidojot padomdevējas organizācijas ar mērķi uzlabot bēgļu un imigrantu iespējas iegūt mājokļus;
- uzsākot bezpeļņas īres mājokļu programmu;
- nodrošinot imigrantu dalību sabiedriskajā forumā, kurā apspriež mājokļu politiku;
- nodrošinot vienādas iespējas iegūt sabiedriskas nozīmes pakalpojumus un vienādu to kvalitāti ikvienam vietējās kopienas loceklim;

2.5 *Iespēja aktīvi piedalīties politiskajā un pilsoniskajā dzīvē.*

2.5.1 **stingri atbalsta** minoritāšu grupu pārstāvju līdzdalību politiskajā dzīvē visos pārvaldes līmeņos (vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas), it īpaši viņu lielāku līdzdalību vietējā politikā. Lai veicinātu minoritāšu dalību un neierobežotu sapulču un vārda brīvību, vietējo un reģionālo pašvaldību varas struktūras un lēmumu pieņemšanas procedūras varētu padarīt pārredzamākas un iedzīvotājiem tuvākas;

2.5.2 **aicina** vietējās un reģionālās pašvaldības iedrošināt dažādu imigrantu etnisko grupu pārstāvjus uzņemties lielāku atbildību dalībvalstu sabiedriskajā un viņu reģionālo un vietējo pašvaldību dzīvē;

2.5.3 **atzinīgi vērtē** dažās pilsētās un reģionos uzsāktās iniciatīvas, kuru ietvaros tiek veikti īpaši pasākumi politisko tiesību izmantošanas veicināšanai, piemēram:

- konsultatīvo struktūru izveidošana;
- viena vai vairāku minoritāšu pārstāvju klātbūtne pilsētu domēs;
- visu minoritāšu pārstāvju dalība vietējo un pilsētu pašvaldību vēlēšanās;
- pašvaldības vietu, kur kopīgi darbojas pilsoņi/pastāvīgie iedzīvotāji no vienas puses un imigranti no citas nelabvēlīgākā stāvoklī esošas personu grupas no otras puses, iekārtošana;

2.5.4 **aicina** īstenot konkrētus pasākumus, ieskaitot tādu nosacījumu radīšanu, kas ļautu etniskās minoritātes pārstāvošām organizācijām piedalīties uz izglītību un minoritāšu integrāciju darba vidē attiecināmu politiku un plānu izstrādē un īstenošanā;

2.5.5 **uzsver** vietējo un reģionālo mediju lomu iecietības un cieņas pret citādību veidošanā un to lomu efektīvas komunikācijas nodrošināšanā un minoritāšu pārstāvju mudināšanā aktīvāk piedalīties vietējā politiskā un pilsoniskā dzīvē;

2.6 *Datu vākšanas reģionālajā un vietējā līmenī veicināšana.*

2.6.1 **uzskata**, ka pēc etniskā kritērija nesadalīta datu vākšana ir būtiska nediskriminācijas politikas īstenošanas novērtēšanai;

2.6.2 **atkārto** savu aicinājumu Komisijai publicēt nediskriminācijas paraugpraksi rokasgrāmatu vietējām pašvaldībām, jo tās ir darba devējas, preču un pakalpojumu sniedzējas un galvenās par kopienas kohēziju un nediskrimināciju atbildīgās struktūras; šādā rokasgrāmatā būtu jāiekļauj vietējo pašvaldību pienākumi attiecībā uz pamattiesību, ieskaitot pulcēšanas brīvību, ievērošanu un pašvaldību īpašais pienākums rādīt labu piemēru, apkarojot naidu izraisošas runas vai runas, kas varētu radīt rasu naida, ksenofobijas, antisemitisma, homofobijas vai citāda veida diskriminācijas vai neiecietības radīta naida leģitimizācijas, izplatīšanas vai atbalstīšanas iespaidu. Šajā sakarā Reģionu komiteja **pieāvā** Komisijai savu atbalstu datu vākšanā reģionālajā un vietējā līmenī;

2.6.3 **uzskata**, ka labāka datu vākšana, uzraudzība un novērtējums ir svarīgi, lai izveidotu efektīvu vienlīdzību veicinošu politiku un novērstu visa veida diskriminācijas formas, un **atkārto**, ka vietējām un reģionālām pašvaldībām līdztekus Komisijai ir jāiesaistās salīdzināmu, kvantitatīvu datu ieguvē, lai noteiktu esošās nevienlīdzības apjomu un tam pievērstu uzmanību;

Briselē, 2006. gada 15. jūnijā.

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Michel DELEBARRE

3. Noslēguma piezīmes.

3.1 **uzsver**, ka ir svarīgi uzlabot starpiestāžu sadarbību starp Eiropas Savienības iestādēm, Eiropas Padomi, Apvienoto Nāciju Organizāciju (ANO) un Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO), kā arī **uzsver** nevalstisko organizāciju un pašvaldību valsts, starptautisku un Eiropas mēroga apvienību lomu šajā procesā;

3.2 **vēlas**, lai Eiropas Rasisma un ksenofobijas uzraudzības centra (EUMC) un Eiropas Savienības neatkarīgo ekspertu pamattiesību jomā tīkla ziņojumos vairāk ņemtu vērā reģionālo dimensiju;

3.3 **uzskata**, ka Eiropas Savienība varētu papildināt dalībvalstu darbību vietējā, reģionālā un valsts līmenī, piešķirot pienācīgas finanšu līdzekļu apropriācijas, un ka dalībvalstis saskaņā ar Eiropas Savienības decentralizācijas politiku varētu deleģēt atsevišķas savas lēmumu par struktūrfondiem pieņemšanas pilnvaras reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

3.4 **aicina** piešķirt atbilstošu finansējumu pasākumiem vietējā un reģionālā līmenī, kuru mērķis ir novērst diskrimināciju un nodrošināt visu iedzīvotāju tiesību aizsardzību.

PIELIKUMS

MINORITĀŠU AIZSARDZĪBA REĢIONĀLĀ UN VIETĒJĀ LĪMENĪ — PARAugPRAKSES ⁽¹⁾

Daudzas reģionālās un vietējās paraugprakses, kuru mērķis ir uzlabot minoritāšu stāvokli un veicināt nediskriminācijas politiku, ir Reģionu komitejas locekļu, reģionālo un vietējo pašvaldību, organizāciju un apvienību veiktā izpētes darba rezultāts. Reģionu komiteja vēlas izveidot noteiktu paraugpraksu sarakstu un to izmantot Eiropas Savienības pasākumos, kas veicina vienādas attieksmes pret visiem standartus.

1. Daudzveidības un starpkultūru dialoga veicināšana.

- Vācijā, Bavārijas Forumā ir izstrādāta virkne pasākumu, kuru moto ir “integrācija dialoga ceļā”, proti, sabiedriskajās diskusijās. Šo pasākumu mērķis ir vietējo iedzīvotāju un ārzemnieku lielākas saskarsmes veicināšana un kultūras un valodas geto, tā saucamo “paralēlo sabiedrību” veidošanās novēršana.
- Francijā, Kornidā jaunpienācējus uztver kā piederīgus vietējai kopienai un mudina piedalīties visos vietējos un sociālajos pasākumos. Turklāt ikvienas tautības bērņus uzņēņ valsts skolās. Saskaņā ar mūžizglītības principu valsts izglītību nodrošina arī invalīdiem un pieaugušajiem, kas meklē darbu.
- Brēmenē (Vācija) ir veikti vairāki pasākumi saistībā ar integrācijas politiku. Kopējs tiem ir tas, ka šādi pasākumi veicina starpkultūru un starpreliģiju dialogu, risinot ksenofobijas problēmu un apkarojot radikalizācijas un segregācijas tendences.
- Jaunatnes nakts: notiek reizi gadā Brēmenes mērijā un ir veltīta nacionālsociālisma upuru piemiņai. Minētā pasākuma vispārējais mērķis ir apvienot skatu pagātnē ar saistībām nodrošināt mūsdienu pasaules humānismu. Pasākumā piedalās aptuveni 3000 cilvēku, no kuriem trīs ceturtdaļas ir jaunieši. Pasākuma tēma mainās katru gadu. Līdz ar liecinieku stāstījumiem, izstādēm un forumiem notiek arī spēles, sporta spēles un koncerti, kas aptver visa veida mūziku, sākot no klasiskās mūzikas līdz *hip-hop*, piemērojoties visām gaumēm un vecuma grupām.
- Pilsētas reliģiskā karte: sekmīgs Jaunatnes nakts atzarojums ir Pilsētas reliģiskās kartes projekts, ko veido jaunieši jauniešiem. Minēto projektu uzsāka Brēmenes dažādu reliģisko grupējumu jaunieši, un tā mērķis ir veicināt viedokļu apmaiņu reliģijas jomā un attiecīgo reliģisko pārliecību labāku izpratni. Tas ir forums Brēmenes visu reliģisko grupējumu jauniešiem, kas dod viņiem iespēju savstarpēji iepazīties, apmainīties ar pieredzi un priecāties par to, ka viņi vienkārši ir kopā. Ir izveidots interaktīvs interneta portāls ar ielu karti, kurā ir norādītas visu baznīcu, mošeju un administratīvu ēku atrašanās vietas katrā pilsētas daļā. Bez tam internetā ir izveidots diskusiju forums, kurā jaunieši var izteikt domas par Dievu un baznīcu. Pilsētas reliģiskā karte ir pierādījusi jauniešu vēlmi veidot starpreliģiju dialogu. Reliģiskajā izglītībā, kas ir sadalīta pa reliģijas virzieniem, nav pietiekami daudz iespēju šādam dialogam. Jauni cilvēki, kas ir pievērsušies reliģijai, ar dialoga starpniecību vēlas uzzināt par citu cilvēku reliģiskajām pārliecībām un dzīvi, un viņi grib šādu dialogu savā līmenī bez jebkādas hierarhijas vai iestāžu līdzdalības.
- Brēmenes islama nedēļa: Brēmenē īpašu uzmanību pievērš musulmaņu integrācijai. Islama nedēļas laikā musulmaņiem ir iespēja demonstrēt savu pārliecību un kultūru sabiedrībai. Ikvienam ir iespēja iepazīt islamu, jo to Brēmenē pielūdz un praktizē; ar daudzo prezentāciju, diskusiju un izstāžu starpniecību ir iespējams iepazīt, diskutēt un satikties ar musulmaņiem neformālā vidē. Konceptcija ir nevis runāt par musulmaņiem, bet gan runāt ar musulmaņiem. Kritiskas diskusijas ir ne tikai atļautas, bet arī apsveicamas.
- Pieņemšana Brēmenes mērijā, lai atzīmētu gavēņa beigas: gavēšanas mēneša ramadana nobeigumā Brēmenes brīvās Hanzas pilsētas senāts ielūdz pilsētas musulmaņu iedzīvotājus uz pieņemšanu pilsētas mērijā līdz ar citu reliģisko kopienu pārstāvjiem, lai atzīmētu gavēņa beigas. Musulmaņi vienmēr ļoti atsaucīgi pieņem uzaicinājumu, un tas ir pierādījums, ka viņiem patīk dzīvot Brēmenē ar savu kultūras mantojumu un ticību.
- “Oporto bez robežām” pasākums Portugālē ir stratēģija imigrācijas analīzei, apsvēršanai un risināšanai pilsētā. Tiek veikts darbs ar 33 imigrantu apvienībām, kas pārstāv dažādās imigrantu kopienas Oporto. Saskaņā ar minēto shēmu veiktajiem pasākumiem ir dažādi mērķi, lai nodrošinātu visu iesaistīto pušu integrētu un līdzdalības sociālo attīstību.

⁽¹⁾ avoti — informāciju ieguva Reģionu komitejas locekļi; Eiropas Savienības neatkarīgo ekspertu pamattiesību jomā tīkla “Tematiskie komentāri Nr. 3 — Minoritāšu aizsardzība Eiropas Savienībā” (2005.g.); Eiropas Rasisma un ksenofobijas uzraudzības centra ikgadējais ziņojuma II daļa “Rasisms un ksenofobija Eiropas Savienības valstīs — tendences, attīstība un paraugprakse” (2005.g.).

Mēs uzsveram divus šādus pasākumus to regularitātes dēļ un arī tādēļ, ka tajos iesaista imigrantu apvienības plānošanas, izstrādes un novērtējuma posmā:

- **“Stāsti visiem”**: pasākuma mērķis ir identificēt un apkopot nozīmīgus vēstījumus no attiecīgo kopienu kultūras mantojuma un darīt zināmus tos plašai sabiedrībai ar regulāru atpūtas pasākumu un izrāžu starpniecību pilsētas prestižās vietās,
- **Kopienų tikšanās**: pasākuma galvenais mērķis ir palīdzēt nostiprināt dažādu kopienu savstarpējās attiecības un veicināt Oporto pilsētas kultūras daudzveidību. Notiek sociāli virzīti kultūras un informatīvi pasākumi, kuros gan vietējie iedzīvotāji, gan ārvalstnieki piedalās kultūras un gastronomisku produktu izstādēs un pārdošanā. Pasākums notiek katru gadu pilsētā plaši pazīstamā vietā, un to apmeklē simtiem cilvēku.
- Starpnāciju programma Valonijā (Beļģija) balstās uz starpkultūru attiecībām un īpašu profesionālo iemaņu iegūšanu; tās mērķis ir palīdzēt atrast darbu tiem darba meklētājiem, kas joprojām bieži ir pārāk zemu novērtēti darba tirgū. Programma īpaši veicina ārvalstu izcelsmes iedzīvotāju, kuru darbs ir saistīts ar starptautisko dimensiju, starpkultūru vērtībām. Vienlaikus programma nodrošina uzņēmumiem kvalificētus darbiniekus.
- Minhenes pilsēta ir izstrādājusi projektu “kopā aktīvi Noiperlahā” — iedzīvotāju dārzus pārvērš par vienā rajonā dzīvojošo vāciešu un imigrantu kopīgas darbības vietām. Šis projekts palielina komunikāciju un integrāciju starp dažādu kultūru, etnosu un rasu cilvēkiem.
- Nīderlandē, Amsterdamas pilsētas pašvaldība uzsāka projektu: “Otrais Pasaules karš patiesajā gaismā”, kura mērķis ir diskriminācijas un antisemitisma apkarošana un iecietības un cieņas veicināšana.

2. Vienlīdzīgas attieksmes standartu un plānu izmantošana un veicināšana.

- Spānijā Madrides kopiena īsteno reģionālās integrācijas plānu 2006-2008. gadam, kas ir izstrādāts ar kopienas visu sociālo sektoru atbalstu un kura ir iesaistīti vairāk nekā 1 000 pārstāvji un eksperti, lai nodrošinātu imigrantu integrāciju. Spāņu kopiena pirmo reizi ir īpaši iezīmējusi EUR 4,4 miljardus imigrantu integrācijas vajadzībām. Visiem imigrantiem neatkarīgi no viņu administratīva stāvokļa ir brīvi pieejama Madrides izglītības un veselības aprūpes sistēma. Bez tam Madrides kopiena ir izveidojusi sociālās palīdzības centrus imigrantiem, lai stiprinātu pamatpalīdzības tīkla pieejamību īpaši neaizsargātiem imigrantiem, kā arī ir izveidojusi centrus imigrantu līdzdalībai un integrācijai, lai veicinātu, reklamētu un demonstrētu imigrantu kopienu kultūras bagātību.
- Vīne ir radīti virtuālie integrācijas politikas biroji. Turklāt ir izveidota īpaša nodaļa “Integrācija un daudzveidība” ar mērķi attīstīt daudzveidības pārvaldību, kā arī organizēt un paplašināt konsultatīvos pakalpojumus pilsētā nesenecejošajiem imigrantiem. Minētā nodaļa sadarbojas ar migrantu organizācijām un sekmē ar integrāciju saistītus pasākumus un projektus, piemēram valodas apguves pasākumus.
- Itālijā, Emīlijas Romāņas reģionā ir izveidotas konsultatīvās antidiskriminācijas iestādes, un pašvaldības vadība ir iesaistījusi īpašus padomniekus ar iejaukšanās tiesībām diskriminācijas uz rasu un dzimuma pamata gadījumos.

3. Valodu mācīšanās, izglītības un darba tirgus pieejamība.

- Francijā, galvaspilsētas Rennas rajonā piedāvā dažādus pasākumus un izglītības iespējas ar mērķi nodrošināt nesenecejošo iedzīvotāju integrāciju vietējā pašvaldības kopienā. Papildus tam tiek speciāli piešķirti līdzekļi pašvaldības uzņemšanas centru izveidei.
- Vīnē ir analfabētisma likvidēšanas kursi jaunajiem imigrantiem vācu valodas pamatkursi, jo īpaši sievietēm, nodrošinot bērnu dienas aprūpi.
- Škocjanas integrācijas politiku īstenoja, pateicoties programmai, kuras mērķis bija informēt vietējos iedzīvotājus par ksenofobiju.
- Nolikā novērst diskrimināciju nodarbinātības jomā Francijā, Ronas-Alpu prefektūra ir iedrošinājusi vietējo nodarbinātības dienestu nosūtīt darba devējiem anonīmas ziņas par darba meklētājiem, nenorādot darba pieteikuma iesniedzēja uzvārdu.

4. Mājokļu un sabiedriskas nozīmes pakalpojumu pieejamība.

- Austrijā Vīnes pilsēta vispārējās nozīmes pakalpojumus katram pilsētas kopienas loceklim sniedz vienādi un vienādā kvalitātē neatkarīgi no valsts piederības vai tautības, dzimuma un reliģiskās piederības. Papildus tam pašvaldības atbalstīja un finansēja projektus, kas veicināja un attīstīja pluralistisku politiku. Pilsēta atbalsta kultūras, valodas un kopienu daudzveidību, un katram kopienas loceklim ir iespējas saņemt tiesisku palīdzību konsultāciju par individuālo statusu veidā.

- Barselonā publiskie pakalpojumi ir pieejami ikvienai reģistrētai personai, pat ja tai nav uzturēšanās dokumentu. Katalonijas vietējās pašvaldības cenšas pielāgot esošos vietējos pakalpojumus imigrantu vajadzībām un mērķiem, it īpaši sniedzot tehnisku atbalstu uzņemšanas un iekārtošanas jomā, finansiāli atbalstot kultūras daudzveidības un pilsonības politiku, kā arī veidojot informatīvus dienestus, kas palīdzētu imigrantiem lēmumu pieņemšanas jomā.
- Francijā priekšpilsētas kopienas mājokļu politikas ietvaros, kura ietver arī Kornidas pilsētu, pašvaldības mājokļi tiek piešķirti jebkuras tautības ģimenēm un noteiktām iedzīvotāju grupām, ieskaitot čigānus.
- Katalonijas pilsētas vadība izveidoja “Sociālā mājokļa datubāzu tīklu”, kura mērķis ir uzlabot iespējas visām sociālajām grupām iegūt cilvēka cienīgu mājokli, sniedzot tehniskas un tiesiskas garantijas, apdrošināšanas polisi un galvojumu ilgākais uz sešiem mēnešiem.
- Austrijas pilsētās Zalcburgā, Kremzā un Guntramzdorfā piešķir dzīvokļus imigrantiem un trešo valstu pilsoņiem. Padomdevēja organizācija *Wohndrehscheibe*, kuras darbība ir vērsta uz imigrantu un bēgļu iespēju iegūt mājokli uzlabošanu, 2004. gadā tika izvirzīta kā viena no 107 paraugpraksēm Starptautiskās Dubajas balvas ieguvei.
- Čehijas Republikā Subsīdēto mājokļu celtniecības programmas ietvaros pašvaldībām tiek izvirzīta prasība sniegt atbalstu jauno mājokļu celtniecībai un nodrošināt sociālos pakalpojumus, tādējādi palīdzot sociālās atstumtības riska grupām.
- Kopš 1994. gada Madrides pašvaldība ir attīstījusi īpašu programmu, lai atbalstītu mājokļu nodrošināšanu reģiona imigrantiem. Izveidojot dažādas starpniecības sistēmas, imigrantiem tiek nodrošināti cilvēka cienīgi mājokļi, un tiek garantēta imigrantu mājokļu iegāde īpašuma tirgū. Programma piedāvā iespējas dzīvot arī koplietošanas mājoklī un veicina kooperatīvu grupu izveidi, kas var irēt kopēju īpašumu.
- Slovēnijā “Programma bezpeļņas īres mājokļa nodrošināšanai pašvaldībās 2005. gadam” mudina pašvaldības celt un atjaunot bezpeļņas īres mājokļus.
- Ģentes pilsētā pašvaldības pārvaldes un privātā sektora pārstāvji parakstīja deklarāciju par nediskrimināciju mājokļu jomā ar mērķi nodrošināt jebkāda veida diskriminācijas mājokļa nozarē likvidāciju un novēršanu.
- Veronā kooperatīvs “Māja ieceļojušajiem Eiropas Savienībā” piedāvā mājas imigrantiem un nodrošina to dalību sabiedriskajā forumā, kurā apspriež mājokļu nozares politiku.

5. Aktīva pieeja politiskajai un sabiedriskajai dzīvei.

- Itālijā Turīnas pilsētā pašvaldību vēlēšanās ir iespējams piedalīties visiem ārzemniekiem, kas pilsētā uzturas legāli un šeit dzīvojuši pēdējo 6 gadu laikā.
- Dānijā saskaņā ar integrācijas tiesību aktu pašvaldībām ir iespēja izveidot integrācijas padomes, kam ir tiesības sniegt konsultējošus ziņojumus gan par integrācijas iniciatīvām un sasniegumiem pašvaldībā, gan arī par pašvaldības piedāvātajām ievada programmām. Integrācijas padomes sastāv vismaz no septiņiem pašvaldības teritorijā dzīvojošiem locekļiem, ko ieceļ pašvaldības padome (*kommunalbestyrelse*). Locekļus ieceļ no imigrantu vai bēgļu vietējo apvienību locekļu vidus. Turklāt tiek iecelti arī locekļi, kas darbojas skolu padomēs un citās vietējās asociācijās. Integācijas padomju izveide ir pirmais solis ceļā uz imigrantu un bēgļu integrāciju politiskajos procesos. Pieredze rāda, ka daudzi imigranti un bēgļi, kas ir integrācijas padomju locekļi, vēlāk tiek iesaistīti tādā formālākā politiskajā procesā kā pašvaldību padomes darbībā. Apmēram 60 Dānijas pašvaldības ir nolēmušas izveidot integrācijas padomes.
- Oporto (Portugālē) dzīvojošo kopienu kopienu Pašvaldības komiteja ir padomdevēja iestāde, kas sniedz ziņojumus pilsētas domei. Tās uzdevums ir nodrošināt interaktīvu platformu informācijas apmaiņai un debatēm starp Oporto dzīvojošajām ārzemnieku kopienām, kā arī debatēm starp šīm kopienām un vietējo pašvaldību. Ar šo tikšanos palīdzību vietējās pašvaldības pārstāvji uzzina šo apvienību viedokli par projektiem, ko pašvaldība plāno īstenot attiecīgo kopienu integrācijas veicināšanai. Dalībnieki apspriež arī dažus galvenos šķēršļus, kas apvienības kavē īstenot savus projektus. Apvienības, kas pārstāv Oporto dzīvojošos ārzemniekus, par pašvaldības komiteju ir izrādījušas lielu interesi jau no paša sākuma. Tajā patlaban ir pārstāvētas 13 apvienības; tādējādi pamatoti var apgalvot, ka vietējā pašvaldība aktīvi sadarbojas ar ievērojamu Oporto dzīvojošo ārzemnieku daļu. Komiteja ir izraisījusi vērā ņemamu interesi — tajā ar novērotāja statusu ir pārstāvēts augstais komisārs imigrācijas un etnisko minoritāšu jautājumos. Tādējādi pastāv labs pamats darbam, un uz to var balstīt tālāko attīstību šajā jomā. Šī padomdevēja iestāde ir Oporto pilsētas domes tādas politikas nozīmīga sastāvdaļa, kuras mērķis ir tuvināties pilsoņiem, un liecina par aktīvas pilsonības un participatīvas demokrātijas veicināšanas prioritāro statusu. Komitejas mērķis ir panākt, lai tajā iesaistītos pēc iespējas plašākas pilsētā dzīvojošo ārzemnieku kopienu aprindas, un komitejā aizvien vairāk tiek aicinātas iesaistīties arī apvienības, iesniedzot pieteikumu Pilsētas domes priekšsēdētājam.

- Astūrijas provinces valdība (Spānija) nodrošina sociālos pabalstus visām tās teritorijā dzīvojošajām personām; tā nodrošina tehnisku un finansiālu atbalstu cilvēkresursu attīstībai un ir ierosinājusi preventīvus pasākumus, lai veicinātu tādu dažādu grupu sociālo līdzdalību, kas tiek diskriminētas vai var tikt pakļautas diskriminācijai. Ir izstrādāts sociālās iekļaušanas plāns, lai nodrošinātu īpašus pasākumus mazākumtautību sociālās integrācijas veicināšanai tādās jomās kā mājokļi, izglītība, veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi.
- Itālijā mazākumtautības ir pārstāvētas Florences pilsētas domē, t.i., tajā darbojas Toskānas Senegāliešu kopienas vadītājs.
- Lai veicinātu integrāciju, Berlīnē (Vācijā) ir ieviesta mazākumtautību situācijas regulāras novērošanas sistēma. Berlīnē ir nodibināts “*Kaimiņu fonds*”, kas ir sekmīgs uzlabotas sabiedriskās līdzdalības un integrācijas modeļa piemērs.

6. Romu minoritātes aizsardzība.

Beļģija

- Beļģijā ar Flāmu Padomes dekrētu par vienlīdzību un iespējām izglītībā, balstoties uz studentu, kas pieder pie nelabvēlīgākā stāvoklī esošām grupām, ieskaitot romus, skaitu, ir piešķirts papildu finansējums atsevišķām skolām.
- Beļģijā 1997. gadā flāmu valdība radīja Flāmu Mobilās dzīvesvietas komisiju ar mērķi formulēt konkrētus priekšlikumus, lai risinātu ar nomadu mājokļiem un apmešanās vietām saistītās problēmas.
- Flandrijā saskaņā ar dekrētu par flāmu etnisko un kultūras minoritāšu politiku reģionālajos integrācijas centros ir izveidotas piecas “nomadu vienības”. Šo vienību mērķis ir novērtēt un īstenot minoritāšu politiku. Valonijas Reģiona nomadu starpniecības centru izveidoja 2001. gadā ar mērķi pārraudzīt visus ar nomadiem saistītos projektus un darboties kā starpniekam starp nomadiem un pārvaldes iestādēm.

Čehijas Republika

- Čehijas Republikā ir romu koordinatori gan reģionālajā līmenī, gan galvaspilsētā Prāgā, savukārt vietējā līmenī viņus uzskata par etnisko minoritāti.
- Čehijas Republikā nevalstiskā organizācija “Savstarpēja līdzaspastāvēšana” un Ostravas reģiona policija 2004. gadā organizēja vasaras nometni romu bērniem. Mērķis bija uzlabot komunikāciju un sadarbību starp policiju un romu kopienas.

Francija

- Francijā, dažās skolās ir īpašs skolotājs, kas atvieglo romu bērnu integrāciju. Daži skolas autobusi ir rezervēti romu studentu pārvadāšanai, turklāt tiek uzraudzīta viņu efektīvai līdzdalība nodarbībās.

Vācija

- Vācijā Centrālā sinti un romu padome ir jumta organizācija, kas apvieno deviņas federālo zemju apvienības un vairākas reģionālās un vietējās asociācijas. Tā pārstāv un aizsargā kopienas komiteju intereses.

Griekija

- Patras pilsēta (Griekijā) ir veikusi nozīmīgus pasākumus, lai aizsargātu romu minoritāti, piemēram, regulāri medicīnu apmeklējumi un vakcinācija, programmu, kas atvieglo vietējo romu dalību darba tirgū, izvide, aktīvas mājokļu politikas, kas paredz valdības subsīdijas īrei, noteikšana.

Ungārija

- Ungārijā Ozdas vietējā vadība un minoritāšu vadība uzsāka galēja posta un sociālās atstumtības rajona atjaunošanas programmu.

Slovēnija

- Slovēnijā valsts konstitūcija garantē mazākumtautībām tiesības lietot viņu dzimto valodu kā oficiālo valsts valodu tajā apgabalā, kurā viņi dzīvo. Tas attiecas un ungāru un itāļu mazākumtautībām. Abu minēto mazākumtautību pārstāvji ir ievēlēti arī valsts parlamentā.

- Ar Mazākumtautību biroja palīdzību valdība gatavo tiesiskus pasākumus attiecībā uz šajā valstī dzīvojošās romu kopienas īpašo statusu, īpašajām tiesībām un aizsardzību. Iespējams, ka Slovēnija ir pirmā ES valsts, kas veic šādus pasākumus. Saskaņā ar Likumu par vietējām pašvaldībām un Likumu par vēlēšanām, romu kopienas pārstāvjiem Slovēnijas republikā sākot ar pašreizējo pilnvaru termiņu ir tiesības ievēlēt romu kopienas pārstāvjus kā padomniekus to rajonu pašvaldību padomēs, kuros dzīvo romu kopienas pārstāvji. Valdības programmas, kas paredzēta romu kopienas atbalstam, ietvaros Rogašovcu pašvaldība īsteno valsts iniciatīvas programmu “romiem par romiem”, tajā skaitā piešķirs finansējumu projektiem, kas paredzēti komunālo pakalpojumu infrastruktūras problēmu risināšanai, izglītības, sociālo un kultūras jautājumu risināšanai un juridiskās palīdzības sniegšanai romu kopienas pārstāvjiem.
- Slovēnijā Ļubļanas Izglītības pētniecības institūts radīja projektu “Romu bērnu iekļaušana vispārējā Slovēnijas izglītības sistēmā”. Projekta mērķis ir uzlabot izglītības iespējas romu bērniem pirmskolas izglītības iestādēs un pamatskolās Doleņska reģionā.

Spānija

- Spānijā Katalonijas reģiona vadības uzsāktā programma “Ievadītājs” ir paredzēta romu un citu grupu, kas jūtas diskriminētas, atbalstam. Programmas loģika ir ļoti vienkārša — tiek pirkti, atjaunoti tukši dzīvokļi un izīrēti imigrantiem un nelabvēlīgākā stāvoklī esošām sociālām grupām.
- Madridē kopš 1999. gada tiek īstenots APOI projekts Austrumeiropas mazākumtautību sociālajai integrācijai. Integrācijas process tiek īstenots trijos posmos: uzņemšanas posms, iekārtošanās posms, kas ietver arī darba un mājokļa meklēšanu, un rezultātu pārraudzība. APOI projekta ietvaros tiek īstenoti vienoti pasākumi četros līmeņos: individuālā, ģimeņu, grupu un kopienas līmenī. Minētā pieeja ir aktīva un līdzdalību veicinoša, turklāt aktīvi iesaista imigrantus to integrācijas procesā, un jebkuras iespējamās problēmas tiek risinātas individuāli un vispusīgi.
- Spānijā Barselonas Dome ir izveidojusi Barselonas Čigānu kopienas municipālo padomi, kas ir konsultatīva struktūra ar mērķi uzlabot pilsētā dzīvojošo romu labklājību un dzīves kvalitāti.

Apvienotā Karaliste

- Apvienotajā Karalistē ir uzsākts čigānu/nomadu sasniegumu projekts ar mērķi iesaistīt vecākus, intervēt bērnus un grozīt vai pielāgot akadēmiskās programmas, un uzlabot romu studentu iekļaušanos. Lielākajai daļai pašvaldību ir Nomadu izglītības dienests, kura mērķis ir uzlabot romu izglītību. Sevišķi viena skola ir uzsākusi elastīgu ārpusskolas lasītprasmes, matemātikas un ārpusskolas nodarbību sesiju programmu, un viena pašvaldība ir sagatavojusi palīdzības paketi pārejai no pamatskolas uz vidusskolu.